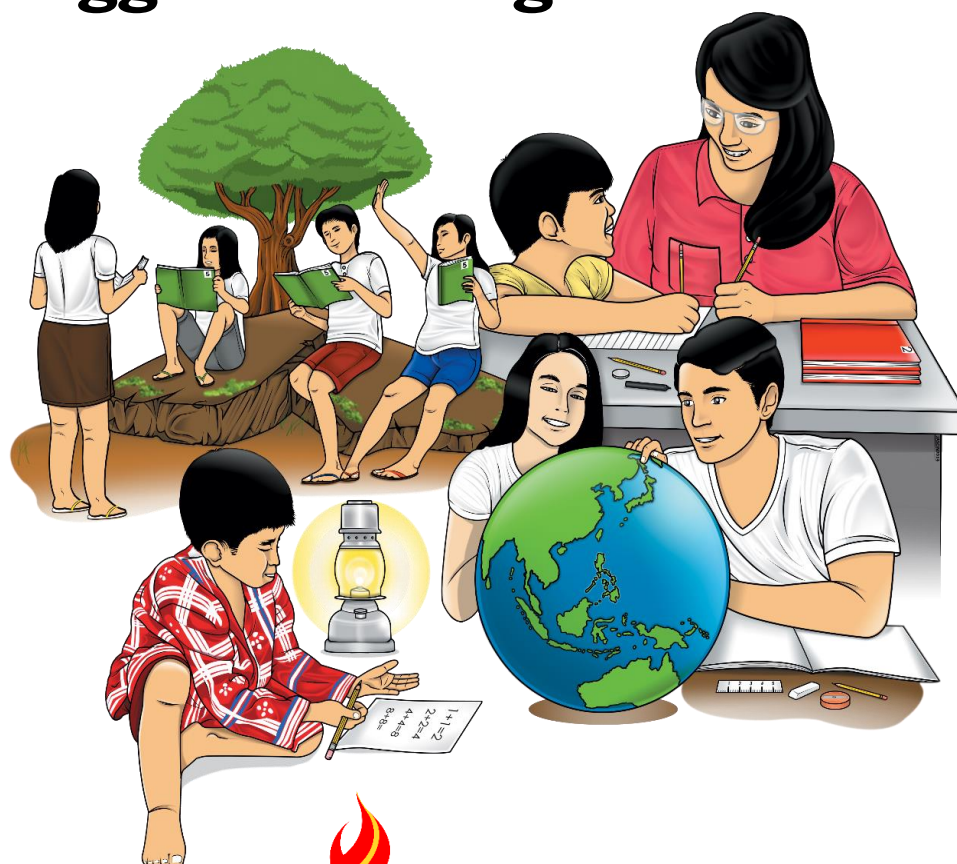

Komunikasyon at Pananaliksik sa Wika at Kulturang Pilipino

Unang Markahan – Modyul 4: Konseptong Pangwika (Rehistro/Barayti ng Wika, Linguwistikong Komunidad)

Komunikasyon at Pananaliksik sa Wika at Kulturang Pilipino

Alternative Delivery Mode

Unang Markahan – Modyul 4: Konseptong Pangwika (Rehistro/Barayti ng Wika, Lingguwistikong Komunidad)

Unang Edisyon, 2020

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anomang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayonpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand name, tatak o trademark, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anomang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anomang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anomang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon

Kalihim: Leonor Magtolis Briones

Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul

Manunulat:	Ma. Corazon S. Dela Peña
Editor:	Fritz M. Bahilango
Tagasuri:	Ernesto C. Caberte, Jr. Leilanie E. Vizarra
Tagaguhit:	Ronie C. Suinan
Tagalapat:	Jera Mae B. Cruzado
Tagapamahala:	Wilfredo E. Cabral Job S. Zape Jr. Eugenio S. Adrao Elaine T. Balaogan Fe M. Ong-ongowan Rommel C. Bautista Elias A. Alicaya, Jr. Ivan Brian L. Inductivo Elpidia B. Bergado Noel S. Ortega Josephine M. Monzaga

Inilimbag sa Pilipinas ng _____

Department of Education – Region IV-A CALABARZON

Office Address: Gate 2 Karangalan Village, Barangay San Isidro
Cainta, Rizal 1800
Telefax: 02-8682-5773/8684-4914/8647-7487
E-mail Address: region4a@deped.gov.ph

**Komunikasyon at
Pananaliksik sa Wika at
Kulturang Pilipino
Unang Markahan – Modyul 4:
Konseptong Pangwika
(Rehistro/Barayti ng Wika,
Linguwistikong Komunidad)**

Paunang Salita

Para sa tagapagdaloy:

Malugod na pagtanggap sa asignaturang Komunikasyon at Pananaliksik sa Wika at Kulturang Pilipino - Baitang 11 ng Alternative Delivery Mode (ADM) Modyul para sa araling Konseptong Pangwika: Wikang Pambansa, Wikang Opisyal, Wikang Panturo, at Multilinggualismo!

Ang modyul na ito ay pinagtutulungang dinisenyo, nilinang at sinuri ng mga edukador mula sa pampubliko at pampribadong institusyon upang gabayan ka, ang gurong tagapagdaloy upang matulungang makamit ng mag-aaral ang pamantayang itinakda ng Kurikulum ng K to12 habang kanilang pinanagumpayan ang pansarili, panlipunan at pang-ekonomikong hamon sa pag-aaral.

Ang tulong-aral na ito ay umaasang makauugnay ang mag-aaral sa mapatnubay at malayang pagkatuto na mga gawain ayon sa kanilang kakayahan, bilis at oras. Naglalayon din itong matulungan ang mag-aaral upang makamit ang mga kasanayang pan-21 siglo habang isinasaalang-alang ang kanilang mga pangangailangan at kalagayan.

Bilang karagdagan sa materyal ng pangunahing teksto, makikita ninyo ang kahong ito sa pinakakatawan ng modyul:

Mga Tala para sa Guro

Ito'y naglalaman ng mga paalala, panulong o estratehiyang magagamit sa paggabay sa mag-aaral.

Bilang tagapagdaloy, inaasahang bibigyan mo ng paunang kaalaman ang mag-aaral kung paano gamitin ang modyul na ito. Kinakailangan ding subaybayan at itala ang pag-unlad nila habang hinahayaan silang pamahalaan ang kanilang sariling pagkatuto. Bukod dito, inaasahan mula sa iyo na higit pang hikayatin at gabayan ang mag-aaral habang isinasagawa ang mga gawaing nakapaloob sa modyul.

Para sa mag-aaral:

Malugod na pagtanggap Komunikasyon at Pananaliksik sa Wika at Kulturang Pilipino - Baitang 11 ng Alternative Delivery Mode (ADM) Modyul ukol sa Konseptong Pangwika: Wikang Pambansa, Wikang Opisyal, Wikang Panturo, at Multilinggualismo!

Ang kamay ay madalas gamiting simbolo ng kakayahan, aksyon at layunin. Sa pamamagitan ng ating mga kamay tayo ay maaaring matuto, lumikha, at magsakatuparan ng gawain. Ang kamay sa tulong-aral na ito ay sumisimbolo na ikaw, bilang isang mag-aaral, ay may angking kakayahang matutuhan ang mga kaugnay na kompetensi at kasanayan. Ang iyong pang-akademikong tagumpay ay nakasalalay sa iyong sarili o sa iyong mga kamay.

Ang modyul na ito ay ginawa bilang tugon sa iyong pangangailangan. Layunin nitong matulungan ka sa iyong pag-aaral habang wala ka sa loob ng silid-aralan. Hangad din nitong madulutan ka ng mga makabuluhang oportunidad sa pagkatuto.

Ang modyul na ito ay may mga bahagi at icon na dapat mong maunawaan.

Alamin

Sa bahaging ito, malalaman mo ang mga dapat mong matutuhan sa modyul.

Subukin

Sa pagsusulit na ito, makikita natin kung ano na ang kaalaman mo sa aralin ng modyul. Kung nakuha mo ang lahat ng tamang sagot (100%), maaari mong laktawan ang bahaging ito ng modyul.

Balikan

Ito ay maikling pagsasanay o balik-aral upang matulungan kang maiugnay ang kasalukuyang aralin sa naunang leksyon.

Tuklasin

Sa bahaging ito, ang bagong aralin ay ipakikilala sa iyo sa maraming paraan tulad ng isang kuwento, awitin, tula, pambukas na suliranin, gawain o isang sitwasyon.

Suriin

Sa seksyong ito, bibigyan ka ng maikling pagtalakay sa aralin. Layunin nitong matulungan kang maunawaan ang bagong konsepto at mga kasanayan.

Pagyamanin

Binubuo ito ng mga gawaing para sa malayang pagsasanay upang mapagtibay ang iyong pang-unawa at mga kasanayan sa paksa. Maaari mong iwasto ang mga sagot mo sa pagsasanay gamit ang susi sa pagwawasto sa huling bahagi ng modyul.

Isaisip

Naglalaman ito ng mga katanungan o pupunan ang patlang ng pangungusap o talata upang maproseso kung anong natutuhan mo mula sa aralin.

Isagawa

Ito ay naglalaman ng gawaing makatutulong sa iyo upang maisalin ang bagong kaalaman o kasanayan sa tunay na sitwasyon o realidad ng buhay.

Tayahin

Ito ay gawain na naglalayong matasa o masukat ang antas ng pagkatuto sa pagkamit ng natutuhang kompetensi.

Karagdagang Gawain

Sa bahaging ito, may ibibigay sa iyong panibagong gawain upang pagyamanin ang iyong kaalaman o kasanayan sa natutuhang aralin.

Susi sa Pagwawasto

Naglalaman ito ng mga tamang sagot sa lahat ng mga gawain sa modyul.

Sa katapusan ng modyul na ito, makikita mo rin ang:

Sanggunian

Ito ang talaan ng lahat ng pinagkuhanan sa paglikha o paglinang ng modyul na ito.

Ang sumusunod ay mahahalagang paalala sa paggamit ng modyul na ito:

1. Gamitin ang modyul nang may pag-iingat. Huwag lalagyan ng anumang marka o sulat ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.
2. Huwag kalimutang sagutin ang *Subukin* bago lumipat sa iba pang gawaing napapaloob sa modyul.
3. Basahing mabuti ang mga panuto bago gawin ang bawat pagsasanay.
4. Obserbahan ang katapatan at integridad sa pagsasagawa ng mga gawain at sa pagwawasto ng mga kasagutan.
5. Tapusin ang kasalukuyang gawain bago pumunta sa iba pang pagsasanay.
6. Pakibalik ang modyul na ito sa iyong guro o tagapagdaloy kung tapos nang sagutin lahat ng pagsasanay.

Kung sakaling ikaw ay mahirapang sagutin ang mga gawain sa modyul na ito, huwag mag-aalinlangang konsultahin ang inyong guro o tagapagdaloy. Maaari ka rin humingi ng tulong sa iyong mga magulang, sa nakatatanda mong kapatid o sino man sa iyong mga kasama sa bahay na mas nakatatanda sa iyo. Laging itanim sa iyong isipang hindi ka nag-iisa.

Umaasa kami, sa pamamagitan ng modyul na ito, makararanas ka ng makahulugang pagkatuto at makakakuha ka ng malalim na pang-unawa sa kaugnay na mga kompetensi. Kaya mo ito!

Alamin

Sa paglipas ng panahon, marami na ang nabago at mababago ng panahon. Patuloy na umuunlad ang teknolohiya at komunikasyon. Kasabay ng mga pagbabagong nagaganap, maging ang wika natin ay nababago din dala ng makabagong henerasyon. Bilang isang wikang buhay, patuloy na umuunlad ang wika dahil sa marami ang umaadap ng mga wikang banyaga na nakakaimpluwensiya sa ating mga natutuhan sa mga ninuno natin.

Sa kasalukuyan, marami sa atin ang malaki ang naiaambag sa paggamit ng wika. Tulad na lamang ng pagdidiskubre ng mga bagay-bagay sa tulong ng teknolohiya. Karamihan sa mga taong nagpapakadalubhasa sa larangan ng wika ay lumalago at naglililang ng makabagong konsepto ng wika. Kaalinsabay nito ang pag-aaral tungo sa pananaliksik ukol sa kalikasan, katangian, pag-unlad, gamit at paggamit ng Wikang Filipino sa mga sitwasyong komunikatibo at kultural sa lipunang Pilipino. May mga pagkakataon na maunawaan natin ang mga konsepto, elementong kultural, kasaysayan, at gamit ng wika sa lipunang Pilipino.

Bunga ng pag-aaral, maraming konsepto ng wika ang nakapaloob sa aklat na ito. Layunin nitong malinang at mapayabong pa ang kaalaman ng mga estudyante gamit ang wikang Filipino. Masuri ang kalikasan, gamit, mga kaganapang pinagdaanan at pinagdadaanan ng Wikang Pambansa ng Pilipinas. Ang mga impormasyong nakapaloob sa aklat na ito ay napapanahon rin. Sinadya ng mga may-akda na palalimin ang pagkaunawa ng mga estudyante sa pamamagitan ng pagkilatis at pagsariwa ng mga konseptong pangwika.

Kung ang mga merito ng aklat na ito ay mamamaksimays, sa tulong ng matatalino at/o masigasig na guro at partisipatib na mga estudyante, tinitiyak ng mga may-akda na matatamo ang mga sumusunod .

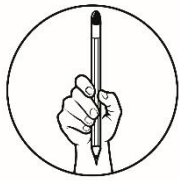
Kasanayang Pagkatuto :

Naiuugnay ang mga konseptong pangwika sa sariling kaalaman, pananaw, at mga karanasan.

Layunin :

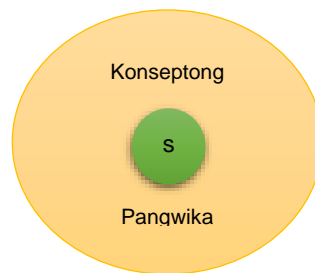
1. Nagagamit ang kaalaman sa modernong teknolohiya sa pag-unawa sa mga konseptong pangwika,
2. Nabibigyang kahulugan ang mga komunikatibong gamit ng wika sa lipunan,
3. Natutukoy ang mga pinagdaanang pangyayari/kaganapan tungo sa pagkabuo at pag-unlad ng Wikang Pambansa, at
4. Natitiyak ang mga sanhi at bunga ng mga pangyayaring may kaugnayan sa pag-unlad ng Wikang Pambansa.

Samakatuwid ang mga pangangailangan ng mga estudyante ay mas mapalalim pa ang pagkaunawa nila sa Wikang Pambansa maging ang konsepto ng wika. Inaaasahan na sila ang magiging instrumento ng karunungan at higit na kasapi sa pag-unlad ng wikang Filipino.

Subukin

Panuto: Pag-aralan ang ilustrasyon. Piliin ang letra ng tamang sagot.

1. Bakit ang bilog na kumakatawan sa sarili ay nasa gitna ng bilog na kumakatawan sa mga konseptong pangwika?
 - a. Wika ang daan sa pakikipag-ugnayan sa tao at kailangang may kaalaman din sa mga konsepto nito
 - b. Isinilang ang tao na may wika na magiging daan sa pakikipag-ugnayan sa kapwa
 - c. Malaki ang kaugnay ng wika sa sarili para makipag-usap sa ibang tao
 - d. Nakapaloob ang wika sa sarili
2. Anong konsepto ang mga rehiyunal na wika?
 - a. wikang sarili
 - b. unang wika
 - c. rehistro ng wika
 - d. ikalawang wika
3. Kung ang isang tao ay maraming wikang sinasalita, ano ang tawag sa kanya?
 - a. monolingguwal
 - b. bilingguwal
 - c. multilingguwal
 - d. Nolingguwal
4. Ano ang isang mahalagang pagkakakilanlan ng isang lahi?
 - a. simbolo
 - b. wika
 - c. kilos
 - d. bansa
5. Ano ang pinakamahalagang gamit ng wika?
 - a. mayroon simbol o ang bansa
 - b. nakikilala ang tao
 - c. ginagamit sa pagsasalita
 - d. ginagamit sa pakikipag-ugnayan

6. Wika na kadalasan ay nagmula o sinasalita sa loob ng tahanan
 - a. Dayalek
 - b. Etnolek
 - c. Idyolek
 - d. Ekolek
7. Nagkita sa isang tindahan ang dalawang magkaibigan sa kanilang barangay sa kanilang barangay. Nasambit ng isa ang ganito..... “Wow Pare, ang tindi ng tama ko..... heaven”
 - a. Sosyolek
 - b. Dayalek
 - c. Idyolek
 - d. Etnolek
8. Sa iyong sariling palagay, bakit napapabilang ang barayti ng wikang Jargon ang mga termino tulad ng account, balance, diagnosis at test paper?
 - a. Sapagkat ito ay may kaugnayan sa iba’t ibang hanapbuhay o larangan
 - b. Sapagkat ito ay mula sa etnolinggwistikong grupo
 - c. Sapagkat ito ay mula sa isang particular na grupo
 - d. Sapagkat ito ay wikang di pag-aari ninuman
9. Sir, gamit mo ba lesson plan o daily log? Ma’am sa dami nating gawain bilang adviser malaking bagay na daily log na ang gagamitin ko.
 - a. Idyolek
 - b. Sosyolek
 - c. Rehistro
 - d. Dayalek
10. Ang chaka naman ng damit mo! Waley inggit ka lang
 - a. Idyolek
 - b. Sosyolek
 - c. Rehistro
 - d. Dayalek
11. Bago ang tsekot ng erpat mo, ibig sabihin marami kayong datong
 - a. Idyolek
 - b. Sosyolek
 - c. Rehistro
 - d. Dayalek
12. Ayon sa panukalang batas ni Sen. Pia Cayetano, hindi nararapat na bigyang halaga ang edad sa pagtanggap ng isang empleyado sa isang tanggapan o isang pagawaan.
 - a. Idyolek
 - b. Sosyolek
 - c. Rehistro
 - d. Dayalek
13. “Bibigyan kita ng reseta para gumaling ang iyong sakit!”
 - a. Idyolek
 - b. Dayalek
 - c. Sosyolek
 - d. Rehistro

14. Ang banas naman dito sa lugar ninyo Mare, samantalang sa amin ay napakaaliwalas!

- a. Dayalek
- b. Idyolek
- c. Rehistro
- d. Sosyolek

15. Tumutukoy ito sa punto o paraan ng pagsasalita ng isang tao

- a. Barayti
- b. Idyolek
- c. Register
- d. Sosyolek

Panuto: Basahin at unawain ang dayalogo. Isulat sa patlang ang letra ng tamang sagot

____ 1. “Sir, na-encode ko na po yung report at ise-send ko na lang sa fb.” Anong domeyn ang makikita sa rehistro ng wikang ipinahayag?

A. agrikultural	B. edukasyon
C. computer	D. pang-agham

____ 2. Saan madalas marinig ang ganitong usapan?

“Tingnan mo sa faculty, baka naandoon si Ma’am “

A. paaralan	B. opisina
C. bangko	D. kongreso

____ 3. “Tigang na ang lupa kailangang kalkalin ito at sakahin.”

A. barbero	B. magsasaka
C. pulis	D. empleyado

____ 4. “Tsip, magsasampa po ako ng reklamo, pang-e-estapa.”

A. eskuwela	B. tailoring
C. restawran	D. presinto

____ 5. “Normal naman, Dok, ang *vital signs* nya. Okay naman ang *heart beat*.”

A. bahay	B. ospital
C. presinto	D. bangko

Dayuhan
Ni Ana Marie Josue

Madaling nakasakay si Lani sa pampasaherong bus na dumaan sa tapat ng kanilang trangkahan. Nakaupo siya sa bandang gitna ng bus, kahit maaga pa ay halos mapupuno na rin ang bus. Nasa bandang Bacoor na ang sasakyan nang may sumakay na Amerikano na kasama ang isang Pilipino. Sa kabutihang palad, dahil walang katabi sa upuan si Lani at puno na ang mga upuan, sa tabi niya naupo ang Amerikano. Hindi naman ito pansin ni Lani. Maya-maya'y kinausap siya ng Amerikano.

“Hi!, saan ba ang uniporme na yan?” itinuro ang uniporme ni Lani.

Medyo nagulat si Lani. Matatas ang pagsasalita ng Filipino ng Amerikano. Walang bahid ng pagka-slang. Bawat tanong ng Amerikano sinasagot ni Lani. Puro tanong na nasa wikang Filipino. Pagdating sa Baclaran, tatayo na ang lalaki para bumaba. Nagtanong si Lani, “ilan taon na po kayo sa Pilipinas?”

Sumagot ang Amerikano, “dalawang taon na.”

Panuto: Sagutin ang tanong. Isulat ang sagot sa laang patlang.

1. Ano ang wikang ginamit sa pag-uusap ng Amerikano at Pilipino?

2. Ano ang maaring dahilan nang pagiging matatas ng Amerikano sa wikang Filipino ?

3. Ano ang kakaibang karanasan mo na may kaugnayan sa konsepto ng wika?

Aralin**1****Konseptong Pangwika
(Register/Barayti ng Wika,
Linguwistikong
Komunidad)**

Marami na tayong tinalakay mula sa simula pa lang tungkol sa konseptong pangwika. Madali nating makikilala ang isang tao sa pamamagitan ng wikang kanyang ginagamit. Sa wikang ginagamit masasalamatin ang kultura ng tao dahil ang wika ay kabuhol ng kultura.

May kanya-kanyang wikang ginagamit ang tao. Sa rehistro at barayti ng wika makikilala rin ang tao tulad ng dayalek, ang wikang ginagamit sa particular na rehiyon; ang estilo ng paggamit ng wika ay tinatawag na idyolek; sama na lang ang sosyolek ay isang okupasyunal na rehistrong pangwika; at ang wikang ginagamit sa bahay ay ekolek samantalang ang etnolek ay pang-etnolingguwistikong grupo.

Malaki ang gampanin ng wika sa buhay ng tao. Nang dahil dito, nagkakaroon siya ng pakikipag-ugnayan sa kapwa na nagiging dahilan upang magtamo ng mga karanasang dadalhin sa araw-araw ng buhay. Ang mga nagiging karanasan sa pakikipagtalastasan ang nakapag-iisip sa tao upang magkaroon ng sariling pananaw. Ang kanyang paniniwala kaugnay ng wika ay batay sa mga naririnig, nababatid, at napag-aaralan.

Register at Barayti ng Wika

Mapapansin na ang ilang terminong pang-washing machine at pang-cellphone ay ginagamit din sa ibang larangan. Mapapansin din kapag ginamit sa ibang larangan ang mga terminong ito, naiiba na ang taglay na kahulugan ng mga ito.

Halimbawa : Ang Spin sa Washing Machine ay nangangahulugan ng mabilis na pag-ikot ng makina upang mapiga o matanggal ang tubig sa mga damit. Samantala sa paggawa ng sinulid, nangangahulugan ang spin ng paghahabi ng hibla o fiber upang maging sinulid. Ang text sa Cellphone ay tumutukoy sa ipinapadalang mensahe. Samantala, sa literatura ang text ay tumutukoy sa ano mang nakasulat na akda gaya ng tula, alamat atbp. Ang isang salita ay maaaring magkaroon ng iba't-ibang kahulugan ayon sa larangan o termino ay maaaring magkaroon ng iba't-ibang kahulugan ayon sa larangan o disiplinang pinaggamitan nito. Register ang tawag sa ganitong uri ng mga termino.

Tinatawag na register ang mga espesyalisadong termino gaya ng mga salitang tipiko o teknikal na nagtataglay ng iba't-ibang kahulugan sa iba't-ibang larangan o disiplina. Isa pang halimbawa ng register ang salitang "kapital" na may kahulugang "puhunan" sa larangan ng pagnenegosyo at may kahulugan namang "punong lungsod" o "kabisera" sa larangan ng heograpiya.

Bawat propesyon ay may register o mga espesyalisadong salitang ginagamit. Iba ang register ng wika ng guro sa abogado. Iba rin ang inhinyero, computer programmer at iba pa. Hindi lamang ginagamit ang register sa isang

partikular o tiyak na larangan kundi sa iba't-ibang larangan o disiplina. Espesyal na katangian ng mga register ang pagbabago ng kahulugang taglay kapag ginamit sa iba't-ibang larangan o disiplina. Ang register ay itinuturing na isang varayti ng wika.

Marapat na alam natin ang register ng wika ng sa gayo'y makatulong ito sa ating pang-araw-araw na pamumuhay at maging buhay ito upang mas lalong maging mabisa ang ating pagsasalita at sa paggamit nito sa iba't-ibang larangan o disiplina. Kalakip natin ito sa paggamit sa bawat salitang ating binabanggit, at pakikisalamuha sa ibang tao. Mangyaring ito ay mapag-yaman at mapalawak dahil sa mga terminong ating ginagamit, dito natin malalaman ang kaimportansyahan nito.

BARAYTI NG WIKA

Ang Filipino bilang isang buhay na wika ay nagtatataglay ng iba't ibang barayti. Batay nga sa kasabihang Ingles, "Variety is the spice of life." Ibig sabihin, ang pagkakaroon ng pagkakaiba-iba sa wika ay hindi nagangahulugang negatibo. Maaari itong tingnan bilang isang positibo, isang penomenong pangwika o magandang pangyayari sa wika. Ayon pa kay Constantino (2002), pagkakaisa at pagkakaiba. Pagkakaisa sa pagkakaiba. Pagkakaiba tungo sa pagkakaisa. Dito ay hayagan niyang iniugnay ang malaking kinalaman o ugnayan ng wika sa lipunan at ang lipunang ito ay kinasasangkutan ng isang masining na kultura. Dagdag pa niya, "Ang kultura ay hango sa mga tao at ang wika ay nagpapahayag ng espiritu/kaluluwa ng mga tao na bumubuo sa lipunan o komunidad."

Dahil sa ang mga tao ang siyang bumubuo sa lipunan at tao rin ang siyang dumidivelo ng kani-kanilang mga kultura, hindi ngayon maiiwasang magkaroon ng pagkakaiba-iba sa paniniwala, gawi, kaalaman pati na rin sa wika. Kung kaya, ayon kay Zosky, mayroong tinatawag na barayti ng wika o sub languages na maaaring iklasipika higit sa isang paraan. Tulad na lamang ng kanyang tinatawag na Idyolek, Dayalek, Sosyolek, Register, Estilo at Moda, Rehiyon, Edukasyon, Midya, Atityud at iba pa. Lahat ng nabanggit ay ilan lamang sa mga kaparaanan ng pagkaklasipika ng wika ayon sa mga gumagamit nito.

Sa pag-aaral sa barayti ng wika, mahalagang matutunan rin ang accommodation theory ni Howard Giles. Sa paliwanag ni Constantino mula kay Giles, may malaking epekto ang pagkatuto ng pangalawang wika sa development ng varayti ng isang wika. Sa teoryang ito pumapaloob ang tinatawag na linggwistik konverjens at linggwistik dayverjens. Ang linggwistik konverjens ay nagangahulugan na ang tao sa kanyang pagnanais na makipag-interak sa iba ay maaaring gumaya o bumagay sa pagsasalita ng kausap upang bigyang pakikiisa, pakikilahok, pakikipagpalagayang-loob, pakikisama o kaya ay pagmamalaki sa pagiging kabilang sa grupo. Sa kabilang banda, ang linggwistik dayverjens naman ay nangangahulugang pagiging iba sa gamit ng wika ng isang tao tungo sa pagbuo o pagkilala sa kanyang kaakuhan o aydenti.

Samantala, nadedevelop pa rin ang barayti ng wika sa tinatawag na interferens fenomenon at interlanguage. Tuon naman sa pag-aaral na ito ang pagiging kalahok ng unang wikang sinasalita ng isang tao o lipunan kaugnay sa impluwensiya sa pagkatuto sa pangalawang wika. Ang interferens fenomenon ay tumutukoy sa impluwensiya sa bigkas, leksikon, morpolohiya gayundin sa sintaktika sa pagkatuto sa pangalawang wika. Ang interlanguage naman ay tumutukoy sa mental grammar na nabubuo ng tao pagdating ng panahon sa proseso ng pagkatuto niya ng pangalawang wika. Dito, nababago niya ang gamit ng grammar ng wika sa pammagitan ng pagdaragdag, pagbabawas, at pagbabago ng mga alituntunin.

Ayon pa kay Constantino (2002) mula kay Eastman (1971), nahahati sa dalawang dimensyon ang baryabilidad o pagkakaiba-iba ng wika: ang heograpiko (diyalekto) at sosyo-ekonomiko (sosyolek). Ang una ay nagpapaliwanag ng pagkakaiba-iba ng wika dahil sa iba't iba o kalat-kalat na lokasyon ng mga tagapagsalita ng isang wika. Mula rito ay nadedevelop ang barayting pangwika. Samantala, sa ikalawa, nagkakaroon ng pagkakaiba-iba ang wika dahil sa iba-ibang estado ng tao sa lipunan. Kung kaya, mayroong tinatawag na mga wika ng bakla, horse language, elit, masa at iba pa.

Sa artikulo naman ni Alonzo batay kay Catford, ang barayti ng wika ay may dalawang malaking uri: permanenteng barayti at pansamantalang barayti. Ang permanenteng barayti ay binubuo ng idyolek at dayalek. Ang idyolek ay ang katangian o gamit ng wika na kaiba o pekulyar sa isang individwal. Ang dayalek naman ay nangangahulugang paggamit ng wika batay sa lugar, panahon at katayuan sa buhay. Ang paraan ng pagsasalita rito ay bumabatay sa kanyang estado o grupong kinabibilangan. Sa kabilang banda, ang pansamantalang barayti ay tumutukoy sa kagyat na sitwasyon ng pahayag. Bahagi nito ang mga sumusunod: register, moda at estilo. Partikular din sa pag-aaral na ito ang maipakita ang iba't ibang barayti ng wikang Filipino gayundin ang lawak ng gamit nito bilang pambansang wika at bilang tugon na rin sa estandardisasyon at intelektwalisasyon nito. Samantala, ang lingguwistikong komunidad ay tumutukoy sa grupo ng mga taong binibigkis ng iisang wika at pagkakakilanlang kultural.

Balikan

Tukuyin at isulat sa inyong sagutang papel kung TAMA o MALI ang pahayag.

1. Ang komunikasyon ay nagsisimula sa sarili .
2. Ang hanapbuhay ay isang salik na tumutukoy sa saang lugar, pook, o bayan na ginagamit ang wika.
3. Ang homogenous at heterogenous na wika ay iisa.
4. Komunikasyon ang pundasyon ng personal na relasyon ng isang tao sa kanyang kapwa.
5. Ang komunikasyon ay hindi nangangailangan ng proseso.

Mga Tala para sa Guro

Tandaan: Tiyaking nauunawaan at masunod ng mga mag-aaral ang mga panuto sa pagsasagot. Makatutulong kung basahin munang mabuti ng mga mag-aaral ang lahat ng bahagi at panuto bago ito simulan. Ipinaaalala rin ng guro ang pagpapahalaga sa katapatan sa pagsasagot at pagwawasto nito.

Tuklasin

Panuto: Ilahad mo ang iyong sariling pinaniniwalaan, opinyon, at karanasan hinggil sa konseptong pangwika.

1. Ano, para sa iyo ang Gaylingo o Bekimon .

2. Ibigay ang iyong kaalaman sa sumusunod na barayti ng wika .

- a. Dayalek

- b. Sosyolek

- c. Idyolek

3. Magbigay ka ng mga naging karanasan mo kaugnay ng barayti ng wika .

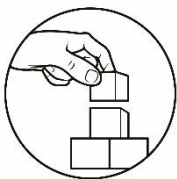
Suriin

Panuto: Tukuyin kung anong uri ng barayti ng wika ang isinasaad ng mga pangungusap. Piliin sa kahon ang letra ng tamang sagot at isulat sa iyong sagutang papel.

1. Pupunta ako sa bank upang i-check ang aking akawnt.
2. Kuya, pakigawa mo naman ako ng salipawpaw.
3. I will go sa bank na to check my akawnt .
4. Sir, nakita mo ba ang aking USB at mouse ?
5. Makisalo ka sa aking bugong mamayang tanghalian .

Pagpipilian :

- a. Register
- b. Dayalek
- c. Taglish
- d. Engalog
- e. Puristik Tagalog
- f. Sosyolek

Pagyamanin

Panuto: Iugnay ang konseptong pangwikang ayon sa iyong kaalaman, pananaw, at mga karanasan. Piliin ang letra ng tamang sagot.

1. Ang rehistro ng wika na maaaring okupasyunal na madalas na nakakaunawa ay isang partikular na pangkat.
 - a. sosyolek
 - b. idyolek
 - c. ekolek
 - d. etnolek

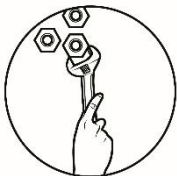
2. Ang kinagisnang wika ay wikang sinasalita mula ng magkaisip
 - a. Unang wika
 - b. Ikalawang wika
 - c. Wikang opisyal
 - d. Wikang panturo
3. Ang kahulugan ng wika ay kabuhol ng kultura
 - a. wika at kultura ay iisa
 - b. wika ay may umiiralnakultura
 - c. mahalagaangkulturasawika
 - d. magkataliangwika at kultura
4. Ang sarili mong kaalaman sa mga konseptong pangwika
 - a. kaugnayan
 - b. karanasan
 - c. pananaw
 - d. kalayaan
5. Mga pangyayari sa buhay na may kaugnayan sa wika
 - a. pag-aaral
 - b. pananaw
 - c. paniniwala
 - d. karanasan

Isaisip

Tugunan ang hinihinging kasagutan sa bawat bilang .

1. Ano ang ibig sabihin ng pahayag na “pagkakaisa sa gitna ng pagkakaiba” .
2. Paano mo maiuugnay ang naunang pahayag sa sitwasyon sa Pilipinas?

Isagawa

Sagutan ang mga sumusunod sa inyong sagutang papel .

1. Ano ang mga dahilan ng pagkakaroon ng uri o barayti ng wika?
2. Pansinin ang wikang ginagamit mo sa paaralan at ang wikang ginagamit mo sa bahay o sa pakikipag-usap sa iyong mga kaibigan. Mayroon bang pagkakaiba sa uri at paraan ng paggamit mo ng wika? Ipaliwanag .

Tayahin

Piliin ang letra ng tamang sagot. Isulat ang sagot sa iyong sagutang papel.

1. Sa komersyal ng Bear Brand Adult Plus, ipinakita ang mga kagamitan ng mga kawani tulad ng laptop, autocad, T-square, blueprint at miniature. Sa anong larangan nabibilang ito?
 - a. Accountancy
 - b. Engineer
 - c. Arkitektura
 - d. Medisina
2. “Handa na ba kayo? “Ito ay pamosong linyang binibigkas ni Korina Sanchez sa programang Rated K. Kahit hindi ka nakatingin sa telebisyon at naririnig ang kanyang pagsasalita ay tiyak na malalaman mong si Korina nga ito dahil sa sarili niyang estilo sa pagbigkas.
 - a. Sosyolek
 - b. Dayalek
 - c. Etnolek
 - d. Idyolek
3. Uri ng wika na nililikha at ginagamit ng isang pangkat o uring panlipunan.
 - a. Dayalekto
 - b. Sosyolek
 - c. Idyolek
 - d. Etnolek
4. Ala! Ang kanin eh malate eh! Malata eh!
 - a. Sosyolek
 - b. Rehistro
 - c. Idyolek
 - d. Dayalek
5. Wikang espesyalisadong nagagamit sa isang particular na domeyn.
 - a. Sosyolek
 - b. Register
 - c. Etnolek
 - d. Pidgin
6. Isang guro sa Filipino II si Bb. Bayot at mula sa iba’t ibang lugar nagmula ang kanyang mga mag-aaral. Sa oras ng klase sa araling rehistro ng wika, pinabigkas niya ang salitang ganda na may damdamin sa apat na mag-aaral na nagmula sa iba’t ibang lugar.

Cavite : Aba, ang ganda !
Batangas : Aba, ang ganda ah !
Bataan : Kaganda ah !
Rizal : Ka ganda hane !
Anong paraan ng pagsasalita ang ginamit?

- a. Sosyolek
 - b. Dayalek
 - c. Etnolek
 - d. Idyolek
7. Nagpunta sa David Salon si Coleen matapos makatanggap ng kanyang unang suweldo sa pabrikang kanyang pinagtatrabahuhan. Marami sa mga tao sa loob ang gumagamit ng wika ng mga bakla o beki. Pamilyar na siya sa ganitong salita dahil ito'y gamitin na saan mang panig ng bansa. Anong barayti ng wika ang kanyang narinig?
- a. Sosyolek
 - b. Dayalek
 - c. Etnolek
 - d. Idyolek
8. Sa iyong sariling palagay, bakit napapabilang sa barayti ng wikang jargon ang mga termino tulad ng account, balance, diagnosis at test paper?
- a. Sapagkat ito ay may kaugnayan sa iba't ibang hanapbuhay o larangan
 - b. Sapagkat ito ay mula sa isang particular na komunidad
 - c. Sapagkat ito ay mula sa mga etnolinggwistikong grupo
 - d. Sapagkat ito ay wikang di pag-aari ninuman
9. kanilang barangay. Nabanggit ng isa ang ganito... "Wow Pare, ang tindi ng tama ko.... heaven" Anong barayti ng wika ang kanyang narinig?
- a. Sosyolek
 - b. Dayalek
 - c. Idyolek
 - d. Etnolek
10. Wika na kadalasan ay nagmula o sinasalita sa loob ng tahanan.
- a. Dayalek
 - b. Etnolek
 - c. Idyolek
 - d. Ekolek
11. Barayti ng wika na sinasalita ng mga tao sa heograpikong komunidad
- a. Idyolek
 - b. Etnolek
 - c. Dayalek
 - d. Sosyolek
12. Ito ay pinauso at ginamit ng isang sangay ng lipunan natin na nakaugat sa kulturang popular ng kabataang gumagamit ng *text messaging* sa kanilang pakikipag-komunikasyon
- a. Rehistro
 - b. Jejemon
 - c. Homogenous
 - d. Heterogenous
13. Ang paraan ng pagsasalita ni Kris Aquino sa programang "The Buzz" ay nakilala natin at naging marka ito ng kanyang pagkakakilanlan sa larangan ng Telebisyon. Anong barayti ng wika ito?

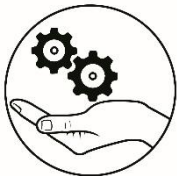
- a. Etnolek
- b. Taglish
- c. Idyolek
- d. Dayalek

14. Isang anyo at uri o barayti ang wikang ginagamit sa isang lingguwistikong Komunidad.

- a. Homogenous
- b. Bilingguwal
- c. Heterogenous
- d. Monolingguwal

15. Ang wikang Filipino ay binubuo ng maraming kasalong wika, nananatili pa rin ang barayti at baryasyon nito kahit pa sabihing mayroong Pambansang wika.

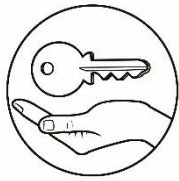
- a. Multilingguwalismo
- b. Bilingguwalismo
- c. Heterogenous
- d. Homogenous

Karagdagang Gawain

Sa iyong sagutang papel, sagutin ang mga sumusunod na tanong

1. Paano nakatutulong sa iyo bilang mag-aaral na malaman, maunawaan, at magkaroon ng pagkakaunawaan sa iba't ibang sitwasyon, komunidad, at larangan sa tulong ng iba't ibang rehistro at barayti ng wika?
2. Bilang isang HUMSS/ABM/STEM na mag-aaral, paano mo magagamit sa iyong strand ang iyong kaalaman ukol sa Register at Barayti ng wika .

Susi sa Pagwawasto

Tayahin	Pagyamanin	Suriin	Subukin
1. C 2. D 3. B 4. D 5. B 6. B 7. A 8. A 9. C 10. D 11. C 12. B 13. C 14. A 15. A	1. A 2. A 3. B 4. C 5. D Balikan 1. Tama 2. Mali 3. Mali 4. Tama 5. Mali	1. C 2. E 3. D 4. A 5. B Aralin 1 1. C 2. A 3. B 4. D 5. B	1. A 2. C 3. C 4. B 5. D 6. D 7. B 8. A 9. C 10. B 11. A 12. B 13. D 14. A 15. B

Sanggunian

1. Komunikasyon at Pananaliksik sa Wika
at Kulturang Pilipino nina Jennifer L. Aguilar at Jomar I. Canega
2. Komunikasyon at Pananaliksik sa Wika at Kulturang Pilipino ni
Magdalena O. Jocson
3. Sidhaya 11: Komunikasyon at
Pananaliksik sa Wika at Kulturang Pilipino nina Rhoderick V. Nuncio at
Elizabeth Morales Nuncio

Internet / Google

1. <https://prezi.com/la6l8kfgpeg/register-ng-wika/>
2. <https://filipinovarayti.weebly.com/>

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education - Bureau of Learning Resources (DepEd-BLR)

Ground Floor, Bonifacio Bldg., DepEd Complex
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines 1600

Telefax: (632) 8634-1072; 8634-1054; 8631-4985

Email Address: blr.lrqad@deped.gov.ph * blr.lrpd@deped.gov.ph